

DANMARK I DEN GLOBALE ØKONOMI

SEKRETARIATET FOR MINISTERUDVALGET

Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K

Telefon 33 92 33 00 - Fax 33 11 16 65

Dato: 31. oktober 2005

Sagsbeh.: ØEM/hdz

Direkte udenlandske investeringer¹²

- *Direkte udenlandske investeringer vedrører primært transaktioner mellem velstående lande.*
- *Omkring 85 pct. af Danmarks udadgående direkte investeringer ligger i de industrialiserede lande.*
- *Danmarks indadgående direkte investeringer – både hvad angår beholdningen og strømmen – har siden 2000 primært ligget inden for finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice.*
- *Beholdningen af Danmarks udadgående direkte investeringer ligger især inden for finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice samt fremstillingsvirksomhed mv.*
- *Der er dog en drejning mod branchen handel, hotel- og restaurationsvirksomhed, hvad angår strømmen, således at branchen udgør en større andel af strømmen end beholdningen af Danmarks udadgående direkte investeringer siden slutningen af 2002.*

Den internationale udvikling af direkte udenlandske investeringer

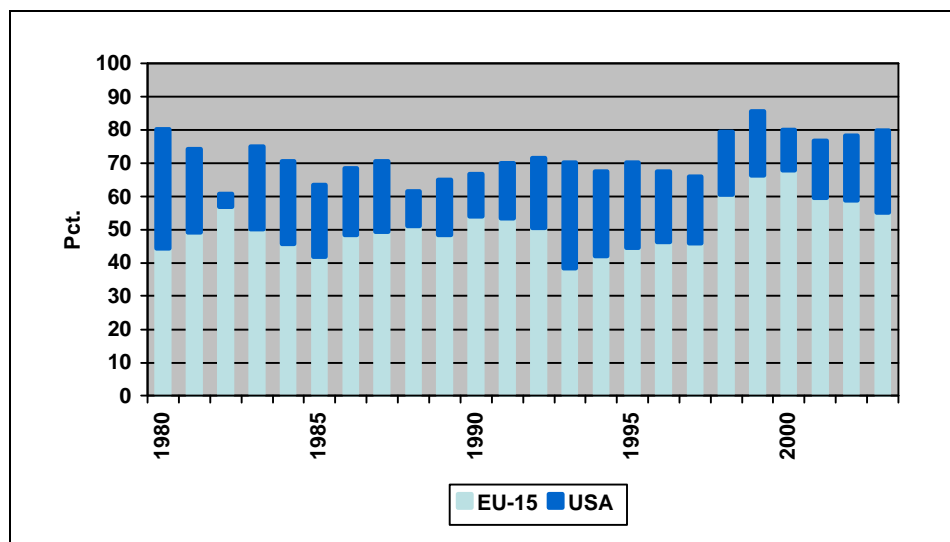
Som nævnt indledningsvis løber langt den overvejende del af de direkte udenlandske investeringer mellem de industrialiserede lande.

EU-15 og USA har siden 1980 og frem til slutningen af 1990'erne stået for ca. 70 pct. af de samlede globale udadgående direkte investeringer, jf. figur 1. Siden er andelen løftet til ca. 80 pct., hvilket primært skyldes et løft i EU-landenes investeringer i udlandet.

¹ Arbejdsrapporten er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papirerne er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdsrapporterne.

² Foreign Direct Investments (FDI). Direkte udenlandske investeringer kræver en egenkapitalbesiddelse eller stemmerettighederne i virksomheden på mindst 10 pct. i henhold til definitionen af IMF's betalingsbalancemanual, 5. udgave (1993). Yderligere omfatter definitionen alle øvrige finansielle mellemværende, såsom lån og leverandørkreditter mellem koncernforbundne selskaber, og disse kaldes koncernlån mv. I forhold til porteføljeinvesteringer giver de direkte udenlandske investeringer investor mulighed for at påvirke udviklingen i den udenlandske virksomhed.

Figur 1. Fordelingen på afsenderlande af de samlede globale udadgående direkte udenlandske investeringer, 1980 – 2003.

Anm.: Tallene er strømstørrelser.

Kilde: UNCTAD.

Generelt modtager EU-15 og USA ca. 60 pct. af de samlede globale direkte investeringer i udlandet. Der synes ikke at være en underliggende op- eller nedadgående tendens i denne andel – selvom der er ganske betydelige midlertidige udsving omkring de 60 pct., jf. figur 2.

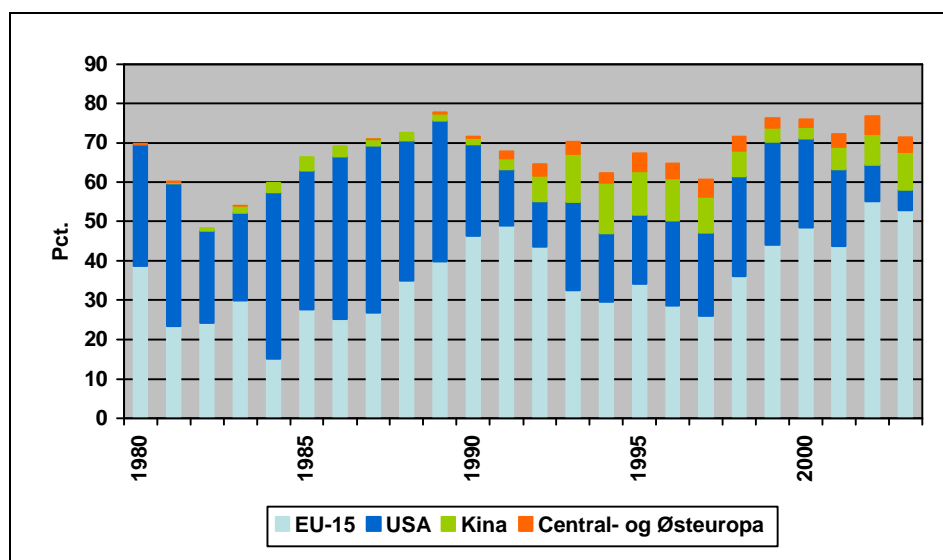
Udsvingene skal bl.a. ses i sammenhæng med, at de industrialiserede landes direkte udenlandske investeringer overvejende³ består af opkøb af virksomheder og fusioner i andre lande. Værdien af disse opkøb mv. er generelt mere følsom over for økonomiske konjunkturer mv. end greenfield investeringer, hvor produktionen startes op fra grunden. Stigningen i direkte udenlandske investeringer i perioden 1998 – 2000 og det bratte fald i 2001 skal også ses på den baggrund.

I de seneste 10 år er EU-landenes andel af de indadgående direkte investeringer vokset, mens USA's andel er aftaget. Hermed har stigningen i EU-landenes udadgående direkte investeringer været sammenfaldende med en stigning i de indadgående direkte investeringer. Det afspejler bl.a. en generelt større kapitalmobilitet mellem EU-landene.⁴

³ Ifølge OECD udgør virksomhedsfusioner og -opkøb på tværs af grænser mere end 85 pct. af direkte udenlandske investeringer, jf. Vækstvilkår i Danmark, 2002, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

⁴ Blanchard, Olivier and Francesco Giavazzi (2002): "Current Account Deficits in the Euro Area. The End of the Feldstein Horioka Puzzle?", Brookings Papers on Economic Activity No. 2 2002.

Figur 2. Fordelingen på modtagerlande af strømmen af de samlede globale indadgående direkte udenlandske investeringer, 1980 – 2003.

Anm.: Tallene er strømstørrelser.

Kilde: UNCTAD.

De Central- og Østeuropæiske lande har modtaget en nogenlunde konstant andel af direkte udenlandske investeringer siden murens fald i 1989. I samme periode er Kinas rolle som investeringsland gået markant frem fra 1,8 pct. af de samlede globale indadgående direkte udenlandske investeringer i 1989 til ca. 13 pct. i 1994. I årene omkring 1995 modtog Kina således rundt regnet 11 pct. af de samlede globale direkte udenlandske investeringer. Denne andel svandt noget i 1997/98 under den finansielle krise i Sydøstasien, men i de seneste år synes Kina på ny at spille en stigende rolle, som modtagerland for direkte udenlandske investeringer. Fra 2000 – 2003 steg Kina's andel af de samlede globale indadgående direkte udenlandske investeringer fra ca. 3 pct. til ca. 10 pct.

Danmarks ind- og udadgående direkte udenlandske investeringer
Beholdningen af Danmarks ind- og udadgående direkte udenlandske investeringer⁵ er vokset gennem de seneste 10 år, jf. figur 3.

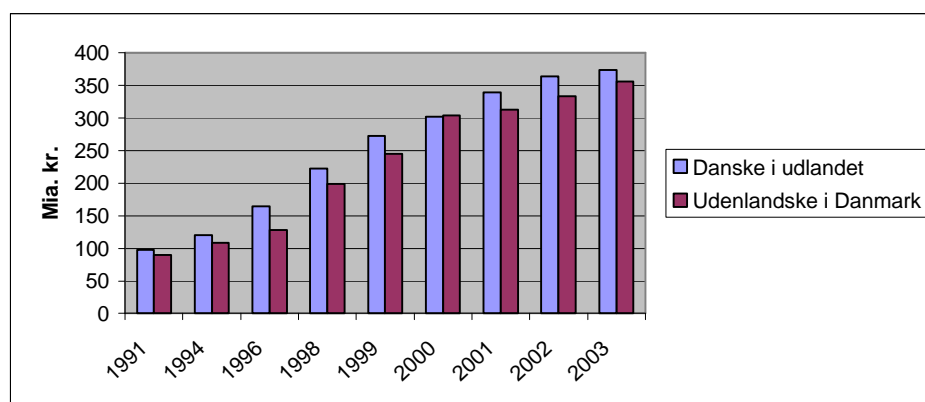
Beholdningen af danske direkte investeringer i udlandet udgjorde ca. 374 mia. kr. i 2003 – heraf var ca. 308 mia. kr. i form af egenkapital og ca. 66 mia. kr. i form af koncernlån.

⁵ Direkte udenlandske investeringer ekskl. gennemløbsinvesteringer. Med gennemløbsinvesteringer forstås samtidige ind- og udadgående direkte investeringer via et dansk holdingselskab. Gennemløbsinvesteringer har ingen eller stærk begrænset realøkonomisk betydning for dansk erhvervsliv.

Beholdningen af udlandets direkte investeringer i Danmark udgjorde ca. 356 mia. kr. i 2003 – heraf var 284 mia. kr. i form af egenkapital og ca. 71 mia. kr. i form af koncernlån.

Væksten (i både de ind- og udadgående direkte udenlandske investeringer) var dog specielt høj i slutningen af 1990'erne som følge af enkeltstående meget store investeringer inden for nærings- og nydelsesmiddelindustri, telekommunikation samt finansieringsvirksomhed. I modsætning hertil dækkede udviklingen i 2002 og 2003 over mindre investeringer samt nedbringelse af koncernlån mv. Tendensen til opbremsningen genfindes i de fleste andre OECD-lande.

Figur 3. Beholdning af direkte udenlandske investeringer, 1991 – 2003

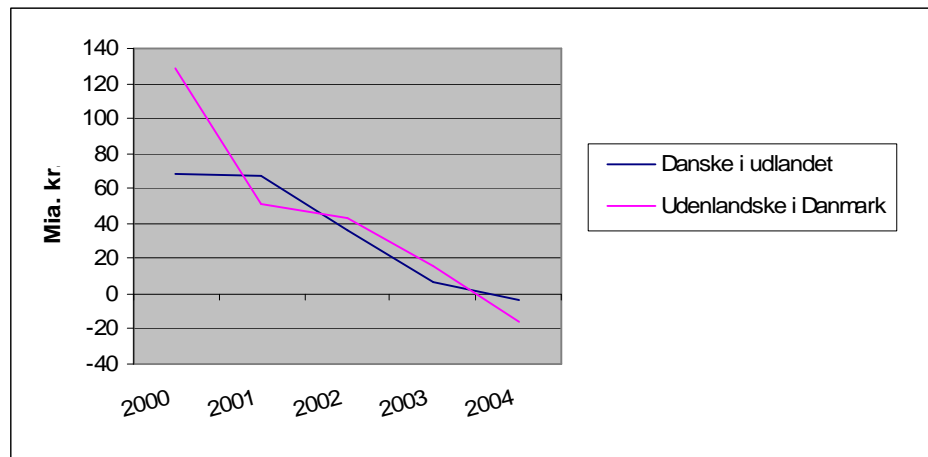

Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

I de senere år er strømmen af direkte udenlandske investeringer aftaget betydeligt. Strømmen af danske direkte investeringer i udlandet er faldet fra et niveau på ca. 70 mia. kr. i 2000 til et niveau på ca. -3 mia. kr.⁶ i 2004, jf. figur 4. Den samme udvikling gælder også for udlandets direkte investeringer i Danmark – dog fra et niveau på ca. 129 mia. kr. i 2000. Denne tendens genfindes også internationalt, og skal bl.a. ses i lyset af faldende aktiekurser.

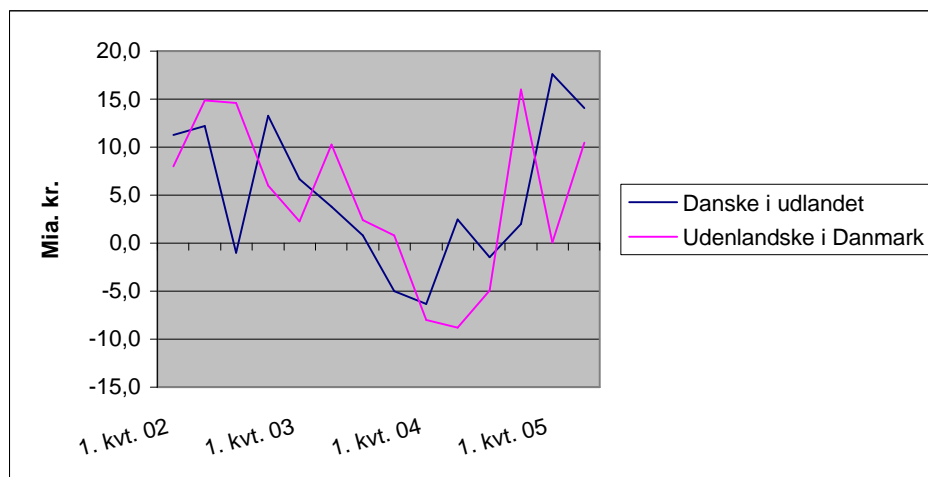
⁶ Det negative brutto tal skyldes nedbringelse af koncernlån mv.

Figur 4. Strømmen af direkte udenlandske investeringer, 2000 – 2004

Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

I første halvår 2005 har der været en markant stigning i Danmarks direkte investeringer i udlandet, hvilket primært skyldes A.P. Møller-Mærsk A/S' køb af P&O Nedlloyd-aktier, jf. figur 5.

Figur 5. Strømmen af direkte udenlandske investeringer, 1. kvartal 2002 – 2. kvartal 2005

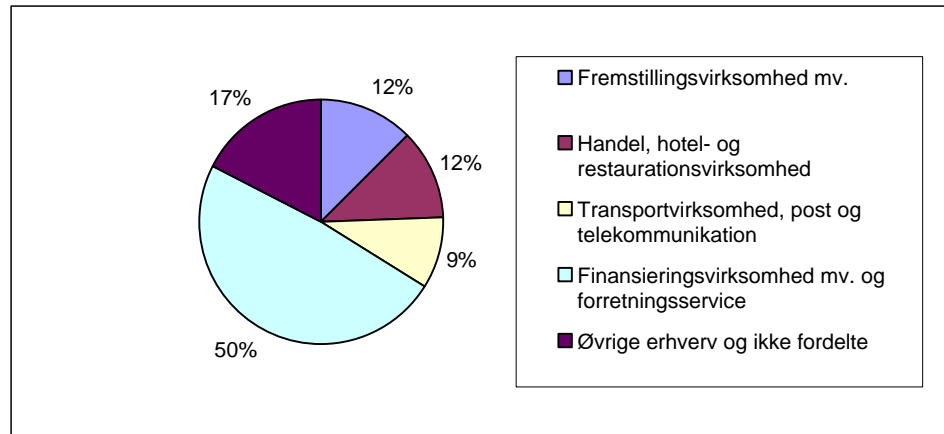
Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Udlandets direkte investeringer i Danmark (indadgående) fordelt på brancher

Udlandets direkte investeringer i Danmark sker primært inden for finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice. Disse brancher står for halvdelen af udlandets direkte investeringer i Danmark i 2003, jf. figur 6.

Figur 6. Beholdning af indadgående direkte investeringer fordelt på brancher, 2003.

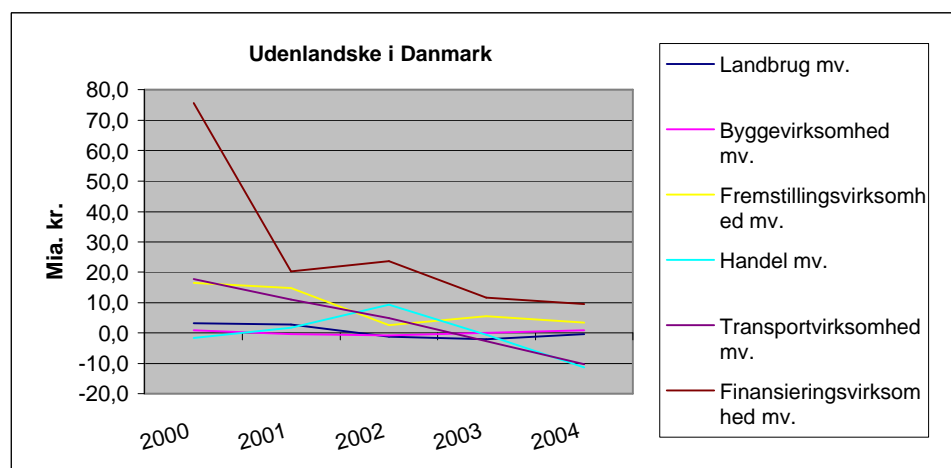

Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Strømmen af udlandets direkte investeringer i Danmark i perioden 2000 – 2004 tegner et tilsvarende billede med hensyn til branchefordelingen, jf. figur 7.

Figur 7. Strømmen af indadgående direkte investeringer fordelt på brancher, 2000 – 2004

Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Som det fremgår af tabel 1, har EU-15 også ca. 50 pct. af indadgående direkte udenlandske investeringer i finansieringsvirksomhed mv. og fast ejendom, forretningsservice mv., men i EU-15 er vægten mellem de to brancher lige fordelt, mens vægten ligger på fast ejendom, forretningsservice mv. i Danmark.

Tabel 1. Procentvis fordeling af strømmen af indadgående direkte udenlandske investeringer i EU-15 og Danmark, 1999 – 2003.

<i>Brancher</i>	1999 - 2003	
	EU-15	DK
Landbrug og fiskeri	0,1	0,1
Råstofudvinding	1,0	1,9
Fremstillingsvirksomhed	14,9	10,8
- fødevarer	1,0	3,2
- tekstil og træ	0,9	0,7
- kemiske produkter	5,0	2,1
- metalvarer og mekaniske produkter	2,8	3,4
- kontormaskiner, radio og tv	0,9	0,4
- motorkøretøjer mv.	2,3	0,1
Energi- og varmforsyning	1,6	0,0
Bygge- og anlægsvirksomhed	0,6	0,2
Handel og reparationsvirksomhed	5,3	4,0
Hotel- og restaurationsvirksomhed	0,5	0,2
Transportvirksomhed	5,9	2,2
Telekommunikation mv.	4,8	3,3
Finansieringsvirksomhed mv.	23,3	9,2
Fast ejendom, forretningservice mv.	26,5	47,6
Øvrige service	1,5	2,6
Ikke fordelte	1,2	8,0
Total	100,0	100,0

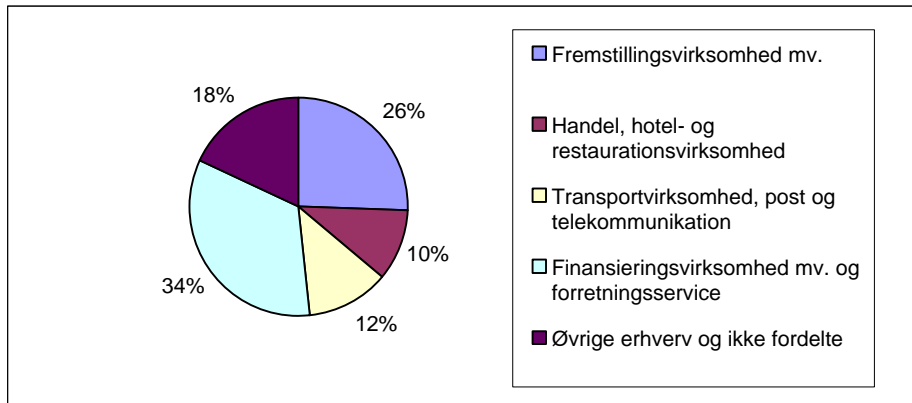
Anm.: Tallene angiver den gennemsnitlige procentvise fordeling af de indadgående direkte udenlandske investeringer i perioden 1999 – 2003 fordelt på brancher. Det bemærkes, at "ikke-fordelte" kan påvirke resultaterne.

Kilde: OECD.

Danmarks direkte investeringer i udlandet (udadgående) fordelt på brancher

Danske direkte investeringer i udlandet sker primært inden for finansieringsvirksomhed mv. og forretningservice samt fremstillingsvirksomhed mv. Disse brancher står for 60 pct. af danske direkte investeringer i udlandet i 2003, jf. figur 8.

Figur 8. Beholdningen af udadgående direkte investeringer fordelt på brancher, 2003.

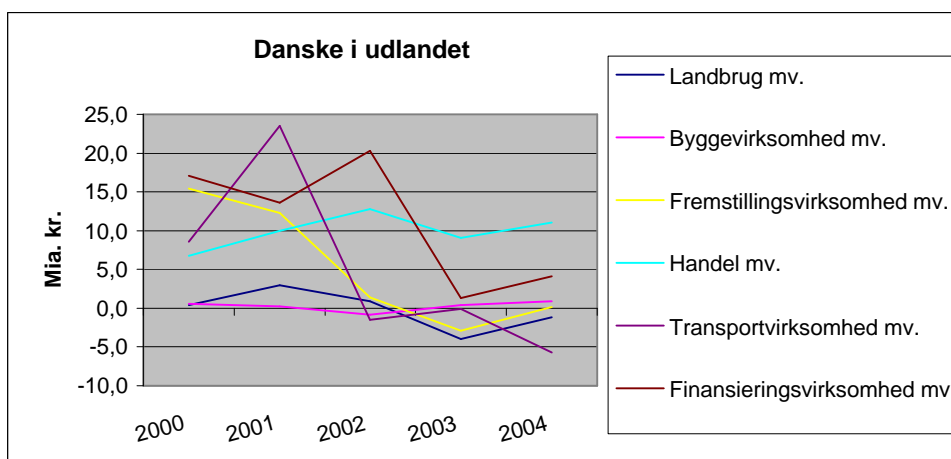

Anm.: *Finansieringsvirksomhed mv. og forretningsservice* er til en vis grad overvurderet, idet denne branche dækker over holdingselskaber. Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Dette afspejles også af figur 9, der viser strømmen af Danmarks direkte investeringer i udlandet i perioden 2000 – 2004. Der er dog en drejning mod branchen handel, hotel- og restaurationsvirksomhed, således at branchen udgør en større andel af strømmen end beholdningen af Danmarks direkte investeringer i udlandet siden slutningen af 2002.

Figur 9. Strømmen af udadgående direkte investeringer fordelt på brancher, 2000 – 2004.

Anm.: Tallene er ekskl. gennemløbsinvesteringer og er angivet i løbende priser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

I forhold til EU-15 tegner branchen handel og reparationsvirksomhed i Danmark for en meget stor andel af de udadgående direkte udenlandske investeringer. I Danmark står branchen for ca. 42 pct. af udadgående direkte udenlandske investeringer, mens det i EU-15 kun er ca. 6 pct., jf. tabel 1.

Brancherne finansieringsvirksomhed mv. og fast ejendom, forretningservice mv. står ligeledes for en større andel af strømmen af udadgående direkte udenlandske investeringer – både i Danmark og EU-15.

For eksempel står brancherne råstofudvinding og fremstillingsvirksomhed (herunder kemiske produkter og motorkøretøjer mv.) for en negativ andel af Danmarks udadgående direkte udenlandske investeringer. Det negative brutto tal skyldes nedbringelse af koncernlån mv.

Tabel 2. Procentvis fordeling af strømmen af udadgående direkte udenlandske investeringer, 1999 – 2003.

Brancher	1999 - 2003	
	EU	DK
Landbrug og fiskeri	0,0	0,4
Råstofudvinding	5,6	-15,1
Fremstillingsvirksomhed	11,6	-5,5
- fødevarer	3,2	5,9
- tekstil og træ	0,2	1,3
- kemiske produkter	3,9	-20,2
- metalvarer og mekaniske produkter	2,3	4,9
- kontormaskiner, radio og tv	0,1	1,3
- motorkøretøjer mv.	2,7	-0,5
Energi- og varmforsyning	0,7	0,1
Bygge- og anlægsvirksomhed	0,5	1,3
Handel og reparationsvirksomhed	6,3	42,4
Hotel- og restaurationsvirksomhed	1,6	0,4
Transportvirksomhed	8,8	3,1
Telekommunikation mv.	8,2	3,9
Finansieringsvirksomhed mv.	25,6	23,1
Fast ejendom, forretningservice mv.	17,0	29,2
Øvrige service	0,4	5,0
Ikke - fordelte	1,4	19,1
Total	100,0	100,0

Anm.: Tallene angiver den gennemsnitlige procentvise fordeling af de udadgående direkte udenlandske investeringer i perioden 1999 – 2003 fordelt på brancher. Det negative brutto tal skyldes nedbringelse af koncernlån mv. Det bemærkes, at "ikke-fordelte" kan påvirke resultaterne.

Kilde: OECD.